

ที่ กษ 1204/ว152

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

27 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง หลักเกณฑ์มาตรฐานการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมืองในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ 1205/ว776 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2541
สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์มาตรฐานการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมืองในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน
7 แผ่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ส่งระเบียบคณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดิน
ไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 พร้อมแนวทางปฏิบัติตามระเบียบ เพื่อให้สำนักงานการ
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ความโดยละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ปรากฏว่าในการดำเนินการตามระเบียบดังกล่าว คปก. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ส.ป.ก.ควรกำหนด
มาตรฐานให้มีการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังจากที่ได้นำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์แล้ว และ
ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 3/2545 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2545 อนุมัติหลักเกณฑ์มาตรฐานการฟื้นฟู
สภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมืองในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ผู้รับประทานบัตรดำเนินการเพื่อฟื้นฟูสภาพ
พื้นที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก.กำหนด ให้เหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรมได้ในระดับหนึ่ง
โดยการจัดทำแผนฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังจากที่ได้นำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์แล้ว โดย
จัดทำแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ให้ ส.ป.ก.พิจารณาพร้อมกับยื่นคำขอรับความยินยอม เพื่อให้ ส.ป.ก.
พิจารณาไปพร้อมในคราวเดียวกัน

ส่วนบุคคลใดที่ได้ยื่นคำขอรับความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้
ประโยชน์ตามกฎหมายอื่นก่อนที่ คปก.มีมติอนุมัติหลักเกณฑ์มาตรฐานการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลัง

การทำเหมือง ขอให้จังหวัดทำหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมจัดทำหนังสือยินยอมรับปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ ตามที่ ส.ป.ก.กำหนด และให้จัดทำแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ให้ ส.ป.ก.พิจารณาต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ
ฉันทลักษณ์ บุศยอังกูร
(นายฉันทลักษณ์ บุศยอังกูร)
รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

โทร. 0-2281-8787

โทรสาร 0-2281-2940

หลักเกณฑ์มาตรฐานการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมือง ในเขตปฏิรูปที่ดิน

หลักเกณฑ์มาตรฐานการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมืองในเขตปฏิรูปที่ดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ขอรับประทานบัตรใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดทำแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมืองในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเสนอสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา และเพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาอนุญาต หรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิธีในการดำเนินการดังนี้

หลังจากการทำเหมืองแล้ว ผู้รับประทานบัตรทำเหมืองจะต้องทำการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ใช้ในการทำเหมืองและกิจกรรมเกี่ยวเนื่องทั้งหมด โดยดำเนินการให้เสร็จเป็นช่วงในทุกปีควบคู่ไปกับการทำเหมืองจนกว่าหนังสือยินยอมสิ้นสุด โดยปกติจะต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนถึงช่วงฤดูฝน การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ดังกล่าวสามารถแบ่งตามลักษณะการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ได้ดังนี้

1. บริเวณพื้นที่ที่ใช้ทำเหมือง

บริเวณพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว จะมีสภาพที่แตกต่างกันไปตามลักษณะสภาพภูมิประเทศและธรณีวิทยาของแหล่งแร่ ลักษณะและวิธีการทำเหมือง ซึ่งการทำเหมืองในเขตปฏิรูปที่ดินจะมีทั้งแหล่งแร่ที่อยู่บนภูเขา และแหล่งแร่ที่อยู่ในที่ราบ ดังนั้น ลักษณะพื้นที่ภายหลังการทำเหมืองและวิธีการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ใช้ทำเหมือง จึงแตกต่างกันไป ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

1.1 บริเวณหน้าเหมืองบนภูเขา

1.1.1 บริเวณหน้าเหมืองที่สูงชัน

บริเวณพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วของแหล่งแร่ที่เป็นภูเขาที่มีความลาดชันสูง บริเวณหน้าเหมืองจะมีสภาพเป็นหน้าผาสูงชัน หรือเป็นลักษณะขั้นบันได ในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ทำ บริเวณดังกล่าวหากหน้าเหมืองเป็นหน้าผาสูงชันผู้รับประทานบัตรจะต้องทำการปรับลดความลาดชันของหน้าผาให้อยู่ในลักษณะที่ปลอดภัย โดยการปรับปรุงเป็นขั้นบันไดและมีความลาดชันรวมของหน้าเหมืองไม่เกิน 45 องศา และปรับแต่งบริเวณที่คาดว่าจะสามารถเกิดการพังทลายได้ ให้มีสภาพที่ปลอดภัย หลังจากนั้นจะต้องทำการฟื้นฟูสภาพของหน้าเหมืองที่ปรับเป็นขั้นบันไดแล้ว โดยการปลูกพืชรากดินพร้อมกับปลูกพืชคลุมดิน และ/หรือต้นไม้โตเร็วบริเวณขั้นบันได เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายและคืนสภาพธรรมชาติ เพื่อสร้างทัศนียภาพที่สวยงามสอดคล้องกับภูมิประเทศข้างเคียง

1.1.2 บริเวณหน้าเหมืองที่ลาดเอียง

การปรับสภาพพื้นที่บริเวณหน้าเหมืองบนภูเขาที่มีความลาดเอียงมาก ให้ดำเนินการดังนี้

1. ในกรณีที่พื้นที่มีความลาดเอียงมากกว่า 1:10 แต่ไม่เกิน 1:5 และมีระยะทางลาดเฉลี่ยมากกว่า 200 เมตรขึ้นไป จะต้องปรับแต่งเป็นขั้นบันไดทุกๆ ความลาด 200 เมตร ตามแนวลาดแต่ละชั้นกว้าง 3 เมตร ให้ทำการปลูกเปลือกดินตามขั้นบันได พร้อมทั้งเสนอวิธีการในการป้องกันการชะล้างการพังทลายของดินที่เหมาะสม เช่น ปลูกพืชคลุมดินตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ หรือการปลูกหญ้าแฝกทั้ง 2 ข้างของขั้นบันได ให้มีความหนาแน่น จำนวนหญ้าแฝก 3 กอ ต่อความยาว 1 เมตร ในแต่ละแถว

2. ในกรณีที่พื้นที่ที่มีความลาดเอียงมากกว่า 1:5 แต่ไม่เกิน 1:3 และมีระยะทางลาดเฉลี่ยมากกว่า 100 เมตรขึ้นไป จะต้องปรับแต่งเป็นขั้นบันไดทุก ๆ ความลาด 100 เมตร ตามแนวลาดแต่ละขั้นกว้าง 3 เมตร ให้ทำการปูเปลือกดินตามขั้นบันไดพร้อมทั้งเสนอวิธีการในการป้องกันการชะล้าง การพังทลายของดินที่เหมาะสม เช่น ปูปลูกพืชคลุมดินตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ หรือการปลูกหญ้าแฝกทั้ง 2 ข้างของขั้นบันได ให้มีความหนาแน่น จำนวนหญ้าแฝก 3 กอ ต่อความยาว 1 เมตร ในแต่ละแถว

3. ในกรณีที่พื้นที่ที่มีความลาดเอียงมากกว่า 1:3 และมีระยะทางลาดเฉลี่ยมากกว่า 50 เมตรขึ้นไป จะต้องปรับแต่งเป็นขั้นบันไดทุก ๆ ความลาด 50 เมตร ตามแนวลาดแต่ละขั้นกว้าง 3 เมตร ให้ทำการปูเปลือกดินตามขั้นบันไดพร้อมทั้งเสนอวิธีการในการป้องกันการชะล้าง การพังทลายของดินที่เหมาะสม เช่น ปูปลูกพืชคลุมดินตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ หรือการปลูกหญ้าแฝกทั้ง 2 ข้างของขั้นบันได ให้มีความหนาแน่น จำนวนหญ้าแฝก 3 กอ ต่อความยาว 1 เมตร ในแต่ละแถว

1.2 บริเวณบ่อเหมืองบนที่ราบ

1.2.1 บริเวณบ่อเหมืองขนาดเล็กและตื้น

พื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว ที่มีสภาพเป็นบ่อเหมืองขนาดเล็กและตื้น ผู้รับประทานบัตรจะต้องฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ หรือพัฒนาพื้นที่บริเวณนั้นให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรม โดยการนำมูลดินทรายและเศษหินที่กองเก็บไว้มาถมกลับ หลังจากนั้นให้นำหน้าดินมาปิดทับความหนาประมาณ 30 เซนติเมตร พร้อมทั้งปลูกพืชคลุมดินหรือพืชตระกูลถั่วเพื่อปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะแก่การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรต่อไป

1.2.2 บริเวณบ่อเหมืองขนาดใหญ่

บริเวณพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วที่มีลักษณะเป็นบ่อเหมืองขนาดใหญ่และลึก ซึ่งไม่สามารถจัดหามูลดินทรายและเศษหินถมกลับให้เต็มต้นได้ดั้งเดิม ให้ผู้รับประทานบัตรปรับปรุงบ่อเหมืองดังกล่าวเพื่อใช้เป็นบ่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในด้านแหล่งน้ำต่อไป โดยบ่อเหมืองจะต้องจัดทำเป็นขั้นบันไดตามที่กำหนดไว้ในแผนผังโครงการทำเหมืองและก่อนเลิกการทำเหมือง ให้ปรับสภาพพื้นที่บริเวณขอบบ่อเหมืองให้มีความลาดชันไม่เกิน 1:3 หรือปรับเป็นขั้นบันได ขนาดความกว้างและความสูงประมาณไม่เกิน 3 เมตร อย่างน้อย 2 ชั้น พร้อมทั้งดำเนินการปลูกหญ้าหรือพืชคลุมดินเพื่อยึดขอบบ่อเหมืองหรือขั้นบันไดให้มีความมั่นคงแข็งแรง และไม่เกิดการชะล้างพังทลายของดิน ทั้งนี้ให้มีการสร้างคันดินความสูงประมาณ 2 เมตร ห่างจากขอบขุมเหมืองโดยรอบประมาณ 4 เมตร พร้อมปักป้ายเตือนอันตรายการพลัดตกลงในขุมเหมืองให้เห็นเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมด้วย เพื่อลดอันตรายจากการพลัดตกลงไปของสัตว์เลี้ยงหรือคนที่เข้าไปใช้แหล่งน้ำ

2. บริเวณโรงแต่งแร่และอาคารสิ่งปลูกสร้างต่างๆ

การฟื้นฟูสภาพพื้นที่บริเวณโรงแต่งแร่และอาคารสิ่งก่อสร้างต่างๆ จะต้องทำการรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ทางเหมืองได้ทำไว้ทั้งหมด (และทำการขนย้ายออกนอกบริเวณเหมือง) ยกเว้นสิ่งก่อสร้างที่ ส.ป.ก.ยินยอมให้คงไว้ใช้เพื่อประโยชน์ในราชการของ ส.ป.ก. ต่อมาเมื่อปิดกิจการเหมืองไปแล้ว พื้นที่ก่อสร้างอาคารและถนนที่ไม่จำเป็นต้องใช้ ผู้รับประทานบัตรจะต้องทำการไถกลับและปรับระดับให้พร้อมที่จะเป็นพื้นที่สามารถทำการเกษตรกรรมและเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจได้อีกครั้งหนึ่ง

3. บริเวณ Tailing Dam (ที่ทิ้งกากแร่ เชือกักเก็บกากแร่)

ในบริเวณ Tailing Dam ผู้รับประทานบัตรจะต้องทำการกลบโดยใช้ดินลูกรังหรือดินเหนียว และหน้าดินที่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตามลำดับ โดยให้มีความหนาแต่ละชั้นไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร จากนั้นให้ทำการไถปรับระดับและทำการปรับปรุงหน้าดิน เพื่อให้สภาพดินมีความเป็นกลาง ตามด้วยการไถกลบอีกครั้งพร้อมทั้งเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์ลงในหน้าดินในอัตราส่วนปุ๋ยอินทรีย์ 5 กิโลกรัม ต่อตารางเมตร เพื่อให้สภาพดินมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืชประเภทต่าง ๆ ได้แก่ พริก ถั่วเหลือง ข้าว พริก หรือฝ้าย เป็นต้น

4. บริเวณอ่างเก็บน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำจากการทำเหมือง

ในบริเวณอ่างเก็บน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำจากการทำเหมือง ผู้รับประทานบัตรจะต้องได้รับความยินยอมจาก ส.ป.ก.จังหวัด ว่าจะคงไว้เป็นแหล่งน้ำสำรองเพื่อใช้ในการเกษตรกรรมหรือกิจกรรมอื่น ๆ หรือไม่ ถ้าหากจะต้องคงไว้เป็นแหล่งน้ำเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ผู้รับประทานบัตรจะต้องปรับแต่งขอบอ่างเก็บน้ำธรรมชาติหรือแหล่งน้ำจากการทำเหมือง ให้มีสภาพที่ปลอดภัย ไม่ให้เกิดการพังทลายของขอบแหล่งน้ำนั้น ๆ พร้อมทั้งปลูกต้นไม้ ปลูกหญ้ารักษาขอบอ่างเก็บน้ำ ทิวช่องน้ำล้นในทิศทางที่ปลอดภัย สามารถระบายน้ำทิ้งได้ในแนวทางที่ระบายน้ำได้ดี ขอบอ่างเก็บน้ำต้องมีความลาดชันไม่เกิน 1:3 (ความสูง : ความยาว) ถ้าสภาพขอบอ่างมีความลาดชันมากกว่าที่กำหนด จะต้องทำการปรับแต่งให้มีไหล่ดินกว้าง 2 เมตร ทุก ๆ ความสูง 3 เมตร และมีความลาดชัน ในช่วงความสูง 3 เมตร ไม่เกิน 1:1 พร้อมทั้งบดอัดดินให้แน่น พร้อมทั้งเสนอวิธีการในการป้องกันการชะล้าง การพังทลายของดินที่เหมาะสม เช่น ปลูกพืชคลุมดินตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ หรือการปลูกหญ้าแฝกให้มีความหนาแน่นระยะห่างระหว่างแถวไม่เกิน 1 เมตร ตามความลาดเอียงระยะห่างในแถวไม่เกิน 25 เซนติเมตร โดยรอบเป็นแนวกันดินพังทลาย บริเวณใดที่เป็นทางไหลเข้าออกของทางน้ำ จะต้องป้องกันการกัดเซาะของน้ำ เช่น การเรียงหิน การตาดคอนกรีต ฯลฯ ตามแต่จะเหมาะสม

ในกรณีที่ไม่มี ความจำเป็นต้องคงสภาพเป็นอ่างเก็บน้ำอีกต่อไป ให้ทำการถมปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เป็นไปตามสภาพเดิม

5. บริเวณ Waste Dump (ที่ทิ้งเศษหิน มูลดินทราย)

การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ Waste Dump ให้ทำการปรับระดับให้มีความลาดชันต่ำสุดคล้อยกับภูมิประเทศข้างเคียง และปิดทับด้วยดินลูกรังหรือดินเหนียวและหน้าดินให้มีความหนาประมาณ 1 เมตร จากนั้นทำการปรับปรุงดินเพื่อให้สภาพดินมีความเป็นกลางและเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์ในอัตราส่วนปุ๋ยอินทรีย์ 5 กิโลกรัมต่อตารางเมตร ในบริเวณหน้าดินเพื่อให้เหมาะสมกับการทำการเกษตรต่อไป

6. บริเวณหุบเขา และอื่น ๆ

ในบริเวณหุบเขาซึ่งเคยเป็นที่ตั้งของบ่อน้ำบาดาลเสีย ฯลฯ ให้ทำการขุดลอกเอาเศษตะกอนดิน ทราย ออกไปทิ้งในบริเวณที่ทิ้งกากแร่ หรือ Waste Dump ให้หมด และทำการปรับปรุงดินเพื่อให้หน้ามีสภาพเป็นกลาง

7. การปลูกต้นไม้

การปลูกต้นไม้ต่าง ๆ ในบริเวณต่าง ๆ หลังการทำเหมืองจะพิจารณาตามความเหมาะสม โดยเฉพาะพันธุ์ไม้ท้องถิ่นซึ่งสามารถขึ้นได้ง่ายในสภาพพื้นที่ดังกล่าว ทั้งเป็นการลดต้นทุน ซึ่งผู้ขอรับประทานบัตรจะต้องเสนอแนวทางเพื่อพิจารณาเป็นแปลง ๆ ไป โดยผ่านการพิจารณาเห็นชอบจาก คปจ. ทั้งนี้ การศึกษาชนิดของพันธุ์ต้นไม้และการเพาะพันธุ์สามารถดำเนินการไปพร้อมกับการทำเหมืองแร่เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมือง

8. การระบายน้ำ

ผู้รับประทานบัตรต้องขุดน้ำ ร่องน้ำ ทางน้ำ ตามสภาพพื้นที่เพื่อควบคุมทิศทางการไหลของน้ำไปเชื่อมกับทางน้ำธรรมชาติข้างเคียงไม่ให้ไหลบ่าไปทำความเสียหายแก่พื้นที่ใกล้เคียง หรือพื้นที่หลังการทำเหมือง คูน้ำ ร่องน้ำ และทางน้ำดังกล่าวจะต้องมีการป้องกันการกัดเซาะของน้ำ เช่น การเรียงหิน การตาดคอนกรีต การปลูกหญ้า ฯลฯ ตามความเหมาะสม

9. ในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว จะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของแร่และองค์ประกอบของแร่ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งสินแร่บางชนิดจะมีโลหะหนักบางชนิดที่เป็นพิษหรือก่อให้เกิดความเป็นกรด เช่น สินแร่ Sulphides หรือกระบวนการแต่งแร่แยกแร่ ใช้สารเคมีซึ่งอาจทำให้มีการปนเปื้อนของสารพิษ และสารพิษเหล่านั้นตกค้างอยู่ในกองเก็บกาก ขี้แร่ กองมูลดินทราย หรือบริเวณหน้าเหมืองและบ่อเหมือง หากปรากฏว่าการทำเหมืองแร่ชนิดใดที่มีโอกาสก่อให้เกิดมีการปนเปื้อนของสารพิษหรือความเป็นกรดดังกล่าว ผู้รับประทานบัตรจะต้องมีการศึกษาและเสนอมาตรการในการป้องกันแก้ไขและมาตรการในการจัดการสารพิษดังกล่าว ในการทำเหมืองและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ใช้ทำเหมืองและกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมด้วย

10. ผู้รับประทานบัตรจะต้องจัดทำแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ โดยละเอียดเสนอ ส.ป.ก. พร้อมกับยื่นคำขอรับความเห็นชอบต่อ ส.ป.ก. โดยมีองค์ประกอบของแผนงาน ดังนี้

1. รายละเอียดของพื้นที่ดำเนินการ
2. วิธีการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ
3. วิธีการดูแลและบำรุงรักษาพืชคลุมดินและไม้ยืนต้น
4. วัสดุอุปกรณ์
5. งบประมาณ
6. ระยะเวลาในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ
7. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

8. การติดตามประเมินผล พร้อมทั้งแนบแผนผังโครงการทำเหมืองและแผนผังภูมิประเทศที่ได้แสดงการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ตามแนวทางการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ที่ประกอบการเสนอเพื่อพิจารณาภายหลังเมื่อได้ดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ แล้ว ปรากฏว่ามีความจำเป็นต้องปรับปรุงแผนปฏิบัติการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ที่ได้รับความเห็นชอบไว้เดิม ให้เสนอแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ที่จะขอปรับปรุงเพิ่มเติมต่อ ส.ป.ก. เพื่อพิจารณาเห็นชอบ โดย ส.ป.ก. สงวนสิทธิในการเข้าไปตรวจสอบ ผลการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ได้ตลอดเวลา อย่างน้อยปีละครั้งตลอดระยะเวลาการทำเหมือง

11. แผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ที่ผู้รับประทานบัตรจัดทำเสนอ จะต้องให้วิศวกรควบคุมการทำเหมืองของผู้รับประทานบัตรเป็นผู้รับรองความปลอดภัยเกี่ยวกับการพังทลายของดิน และการไหลบ่าของน้ำที่อาจเป็นอันตรายแก่พื้นที่ข้างเคียงและพื้นที่ท้ายน้ำ

12. ผู้รับประทานบัตรเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายตามแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ พร้อมกับวางหลักประกันการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ให้กับ ส.ป.ก. โดยวางไว้กับกรมทรัพยากรธรณี

กรณีบางแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ใช้งบประมาณในการดูแลรักษา เช่น พืชคลุมดินและไม้ยืนต้น ควรจัดสรรงบประมาณให้ ส.ป.ก. ที่รับผิดชอบดำเนินการภายหลังสิ้นสุดอายุประทานบัตร

13. เมื่อหนังสือยินยอมสิ้นสุดอายุ ผู้รับประทานบัตรต้องดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน กรณีที่ไม่สามารถฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน จะต้องเสนอระยะเวลาที่เหมาะสม พร้อมเหตุผลในแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ให้ ส.ป.ก. พิจารณาตั้งแต่ขออนุญาต

ส.ป.ก. จะดำเนินการตรวจสอบสภาพพื้นที่ครั้งสุดท้ายให้แล้วเสร็จภายใน 20 วันทำการ นับจากวันที่ได้รับแจ้งจากผู้รับประทานบัตร เมื่อตรวจสอบแล้วปรากฏว่าผู้รับประทานบัตรดำเนินการถูกต้องเรียบร้อย จะแจ้งให้กรมทรัพยากรธรณีทราบภายใน 15 วันทำการ เพื่อคืนหลักประกันให้กับผู้รับประทานบัตรต่อไป

ในกรณีที่ ส.ป.ก. ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่าผู้รับประทานบัตรดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ไม่ถูกต้องเรียบร้อย จะแจ้งให้ผู้รับประทานบัตรทำการแก้ไข เมื่อผู้รับประทานบัตรดำเนินการแก้ไขแล้วเสร็จ จะต้องแจ้ง ส.ป.ก. เพื่อให้ดำเนินการตรวจสอบใหม่ และกรณีที่ ส.ป.ก. ตรวจสอบครั้งที่ 2 แล้ว ผู้รับประทานบัตรยังดำเนินการไม่เรียบร้อย ส.ป.ก. สามารถยึดหลักประกันเพื่อใช้ในการดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ต่อไป

14. ผู้รับประทานบัตรยินยอมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ข้อบังคับ เงื่อนไขที่ ส.ป.ก. กำหนด หรือที่จะกำหนดต่อไปทุกประการ

15. ผู้รับประทานบัตรมีหน้าที่ดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ หลังการทำเหมืองให้ถูกต้องครบถ้วน และเรียบร้อยตามแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ที่เสนอต่อ ส.ป.ก. ถ้าผู้รับประทานบัตรดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ล่าช้า หรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดแก่ที่ดินของ ส.ป.ก. ผู้รับประทานบัตรต้องยินยอมชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ ส.ป.ก. เต็มจำนวน

อนึ่ง ในกรณีที่มิมีวิธีการอื่นใดในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ฯ ภายหลังการทำเหมืองที่มีความเหมาะสมในทางวิชาการมากกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว ผู้ถือประทานบัตรสามารถขอปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ โดยให้ ส.ป.ก. ร่วมกับกรมทรัพยากรธรณีพิจารณาความเหมาะสมต่อไป

แผนผังการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน

